

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 298.

Ljubljani, v torek 30. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Pogled v Italijo.

Včeraj smo na tem mestu objavili nagovor sve-tega očeta o priliki božičnega čestitanja. V tem na-govoru naglašala slavno vladajoči Leon XIII., da je Italija središče božje vere, a tudi središče cerkvenih nasprotnikov in klevetnikov. Vse, kar ima značaj katoliški, je v Italiji obsojeno v prognanstvo kot iz-vrhek. Kolika zmeta idej!

Sovražnika države imenujejo onega, ki nikjer in na noben način ne napada njene velikosti in slave; izdajalec domovine je tisti, ki hoče ohraniti vero svojih dedov in želi, da se povsodi razeveté svetost šeg in navad, ki hoče zaježiti vedno rastočo samopašnost prebivalstva!

Na videz je italijansko ljudstvo otrpnilo v proti-cerkveni revoluciji. Toda le na videz, ker v resnici temu ni tako.

Kakor znano, velja v Italiji kot najvišje poli-tično vodilo „Italia una“, zjedinjena Italija. Ta ideja zašla je že vsakemu Italijanu v kri in meso. Ni pa potrebno, da bi „Italia una“ morala biti proticerkvena, ker velikost in blagor države se prav dobro strinjata s pokorščino do rimskega pa-peža in do cerkve; dalje pa tudi Avstrija, Švica ali Francija ne morejo dovoliti, da bi vsak kotiček, kjer biva kaka italijanska družina, moral se združiti z Italijo.

Torej „Italia una“ je sicer obče veljavno poli-tično geslo, toda ljudstvo v svoji množini ne pozna irredente. In to so v prvi vrsti dobri katoliki, ki obsojajo početja irredentovcev. Ta svoja načela ka-toliki izražajo v svojih listih in na javnih shodih, toda v veliki politiki so mrtva stranka, ker se dolgo vrsto let niso vdeleževali nobenih volitev. Tu tiči vzrok, da javno mnenje v Evropi skoraj ne pozna katoliške stranke v Italiji, v središču krščanstva.

V tem oziru pa se bližajo veselejši časi. Ogl-ašajo se že vplivni glasovi, ki vzbujajo narod na delo, da se oprosti politične mrtvičnosti in slabih svojih jerobov.

Tako naglašala „Voce della Verità“ organizacijo katolikov, toda ne v parlamentu, kjer vladajo sami prostozidarji, temveč izvan zbornice, ter nadaljuje: V prvi vrsti je potrebno, da imajo katoliki svoje središče političnega življenja, kjer naj bi se stekale želje in težnje vsega kraljestva; središče, ki naj bi branilo s postavnimi sredstvi svoje pravice proti oblastnežem; središče, katero naj bi pospeševalo nauke v upravnih, gospodarskih, finančnih in soci-jalnih vprašanjih; središče, ki naj bi vodilo katoliško gibanje v društvih in v javnosti. To središče pa naj bi ne bilo sestavljeno iz oseb, ki so si najbližji znanci in prijatelji, temveč vsaka škofija, provincija ali društvo naj bi volilo svojega zastopnika. Kra-ljeva in katoliška Italija mora biti izražena v zboru mož, ki po nalogu svojih bratov stopijo na prvo mesto razrušenega zidovja ter pogumno zasade skupno zastavo tako visoko, da jo vidijo po vsi do-movini do zadnjega kota in se ji klanjajo.

Tako se mora osnovati katoliško društvo za vso kraljevino in to društvo mora raztegniti svoje niti od meje tirolske do sicilijanskega obrežja ter po manjših podružnicah vlivati otrpnelemu društvu ka-toliške zavednosti novo življenje in moč.

Tovarna za cement v Mojstrani.

(Dalje.)

Izjava.

Ker je gospod inženir P. Ammann iz Mödlinga kupil fužine v Mojstrani z vso vodno močjo in tudi druga zemljišča ter hoče takoj pričeti z zgradbo to-varne, zato potrjujemo v dopolnilo svoje izjave z dné 15. aprila 1889 nastopno:

Dovolimo, da se pot skozi Mojstrano tako pre-loži, kakor je določil gospod Ammann in to pokazal dné 2. julija našemu županu in nekaterim občanom. Vendar pa naglašamo, da mora g. Ammann ta pot narediti solidno, na svoje troške in tako, kakor je imenovani dan razložil županu in nekaterim ob-čanom.

Dalje izjavimo, da prepustimo občinski svet med levim bregom Bistrice in novim potom gosp. Am-mannu za 600 gld. Vse dotične troške mora plačati g. Ammann.

S to izjavo pa ne prekličemo one z dné 15tega aprila t. l. in g. Ammann mora ves občinski svet, kjer bode jemal gradivo in zalogo za svojo tovarno, plačati po 360 gld. oral.

Dovje, dné 8. julija 1889.

Sledé podpisi županov in 8 odbornikov.

Tu moramo omeniti, da so vse te izjave pisane v nemščini bile predložene možem, ki malo ali celo nič ne razumejo nemščine, in da so ti možje v na-sprotji s prvo izjavo prodali oral občinskega sveta, kjer bi Ammann našel mavec, za 350 gld. Da, ne-vednost je draga stvar!

Iz zapisnikov občinskih sej dné 14. julija in 24. julija 1889 posnamemo, da bi moral gospod Ammann kopišče in grablje za lovljenje splavljenega lesa premestiti na pripraven prostor in da mora nova pot biti široka 4 metre, da se bodo mogli sre-čavati vozovi. Nova pot proti Peričniku pa po ne-katerih krajih še tri metre ni široka.

Na ta sklep je odgovoril gosp. Ammann dné 31. julija 1889:

„Čudim se zelo, ko najdem v zapisniku dostava-vek, podpisan od župana in dveh odbornikov, s ka-terim preklicujejo prvotno pogodbo.“

Dné 24. julija se v moji navzočnosti o tem dostavku ni govorilo, kar morem potrditi jaz in gg. Gallé, Bamberg, Mallner in moj asistent

LISTEK.

Prepir o Lutrovi smrti.

Spisal Josip Benkovič.
(Konec.)

Ker je nedostajalo zadostnih virov, potihnil je prepir po časnikih. V tem času pa je Pavel Ma-junke, bivši državni poslanec in vrednik berolin-skega časnika „Germania“, sedaj pa župnik v Hoch-kirchu v Šleziji, na tihem nabiral virov o Lutrovi smrti in iskal dokazov za to in ono mnenje. Po triletnem preiskavanju je poslal meseca decembra l. 1889. rokopis v tiskarno k založniku Kupferbergu v Mogunc, in letos ob novem letu je zagledala beli dan knjižica „Luthers Lebensende. Eine historische Untersuchung von Paul Majunke. Mainz. Fl. Kupfer-berg. 1890.“

Malo delce je vzbudilo občno pozornost med katoličani in luterani. Izšle so od novega leta sém že tri izdaje te knjige, in vsaka je večja od prejšnje; tretja je dvakrat obširnejša nego prva. Sedaj je v tisku že četrta izdaja, in tudi ta zelo pomnožena.

Casniki so zagnali strašen hrup nad knjigo in njenim pisateljem, celo nekateri katoličani so jo ostro prijeli. Še predno je prišla knjiga iz tiskarne, oglasila se je že dné 21. decembra 1889 katoliška „Köln. Vksztg.“ s kritiko ter je odločno nastopila

zoper pisatelja, češ, da moti verski mir. Ovrгла ni ničesar. Ž njo je potegnila tudi „Triersche Landes-Zeitung“ (2. jan. 1890, št. 1.). Ker je ta pisatelja celo obdolžila, da je popačil vire in pisal neresnico, oglasil se je Majunke v istem listu in do dobra zavrnil kritika, dné 8. jan. 1890. Dva druga kato-liška lista sta s prva ponatisnila kritiko iz „Köln. Vksztg.“, pozneje pa to preklicala; jednako je „Augsb. Postztg.“ ponatisnila isti spis, a izpustila je iz njega glavne stvari. Drugi katoliški nemški listi so deloma popolno molčali o tej knjigi, deloma pa se ž njo strinjali. Znani profesor Hiptmair je rekel o nji v „Linzer Quartalschrift“, da je „äusserst objectiv geschrieben“.

Hujšo polemiko je izzvala knjiga z luteranske strani. Pastor Terlinden se je oglašil 1. febr. 1890 v „Rheinisch-Westfälisch. Gustav-Adolf-Blatt“. S hudo jezo in s pikrim sarkazmom se je zaletel v katoliške nasprotnike, sklicujoč se na somišljenike v drugem taboru, a zavrnil in ovrigel ni niti z jedno besedo Majunkejeve trditve. Le na ono svojo knjigo iz l. 1886. je opozarjal luteranske čitatelje.

S Terlindenom je hrabro potegnila luteranska „Magd. Ztg.“ in berolinska „Deutsche evangelische Kirchen-Zeitung“, glasilo dvornega pridigarja dr. Stöcker-ja. Ta je isti članek ponatisnila — brez dodatka in brez označenih virov.

Dné 14. jan. 1890 je izšla svojo jezice „Göttinger-Ztg.“ „Jenaer-Ztg.“ pa se je dné 16. jan.

obširneje poprijela stvari ter zvrnila „to katoliško zgodovinsko laž“ po običaji vseh protikatoliških pi-sateljev na — jezuite!! Majunke jo je torej samo pogrel in zopet svetu podal, da se ne pozabi. Da bi odbila ta napad na izvoljenega Lutra, priobčila je odlomek iz knjige „Annalen des Chur- und Fürstlichen Hauses Sachsen“, ki je izšla v Lipskem l. 1701. in obsega anale 1400—1700; izdal jo je Johann Sebastian Müller, knežev tajnik in arhivar v Vojmiru (Weimar). Po teh analih je Luter umrl kot pravi kristijan govoreč besede: „Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo!“ A Majunke dokazuje, da so te anale le kompilacija iz knjige „Tischreden“, „Historia“ in iz pisateljeve fantazije, torej povsem nezanesljive. Saj luteranski životopisci vélikega re-formatorja tako obožavajo, kakor bi bil največji svetnik. Skrbno prezirajo vse njegove slabosti in nelepe čine, ali pa jih zasukavajo tako, da se iz-premeni najskrajnejša zlobnost v najvzlednejše bo-goljubje. Znano je, kako robato-kosmato in ostudno je časih govoril ta „svetnik“, zlasti o katoliški cerkvi in njegovih služabnikih; kdo bi ga mogel tega opravičiti in oprati? To morejo in znajo le njegovi zaslepljeni obožavatelji. Vrhu tega pa ome-njene anale potrjujejo deloma naše dokaze, kajti nekatere besede, katere je govoril Luter nekoliko pred svojo smrtjo, 28. januarja in 17. februarja 1546, pričajo nam, da je mož že takrat nekaj na-meraval, kar je potem res izvršil.

Landthaler, ki so bili navzočni do konca seje, ko se je podpisal zapisnik.

Izjavim torej, da dostavek zá-me ni veljaven, in če občina dovška prostovoljno ne stori svojih dolžnostij, iskal bodem pomoči pri sodišču itd."

Dejanje te žalostne igre se vedno bolj zamotava.

Iz daljnih pisem povzamemo, da so isti občinski odborniki dovški prodali zasebni svet 134 posestnikov, in sicer 3 orale 800 štirijaških sežnjev za 800 glđ. Ta svet je velik hrib pri Mojstrani, ki obseza sam mavec. To prodajo je župan naznanil deželnemu odboru, kateri je dné 18. avgusta 1889 županstvu dovškemu naslednje odgovoril:

"Rešujoč poročilo z dné 31. julija t. l. dovoljuje deželni odbor prodajo občinskega (?) sveta v obsegu 3 oralov 800 □ sežnjev za 800 glđ. Županstvu pa se naroča, da predloži semkaj pogodbo, katero bo občina v tej zadevi sklenila z inženjerm P. Ammannom v potrjenje v smislu § 90. občinskega reda kranjskega ter da poroča, kako se bo skupilo plodonosno naložilo."

Dotičnega poročila občinskega odbora nismo mogli dobiti, pač pa deželnega odbora odgovor, ki slóve:

"Poročila z dné 24. avgusta 1889 vzelo se je na znanje. Ob enem pa se z ozirom na to, da mora občinski odbor sklepati o tem, kako je porabiti denar in da se to sme zgoditi, ko je sklep od deželnega odbora potrjen, naroča, da predloži sem v treh tednih dotični zapisnik seje, potem razglas in tudi pritožbe, ko bi se v 14 dneh vložile."

(Dalje slédi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. decembra.

Notranje dežele.

Cesar v Požunu. Danes je došel avstrijski cesar v Požun, da slovesno izroči javnemu prometu novi Franc-Jozefov most. Mesto je v ta namen praznično ozaljšano, vzlasti ulice, ki vodijo iz kolo-dvora v mesto, polne so cesarskih in narodnih zastav. Več ogrskih ministrov je došlo že včeraj v Požun, da se vdeležé ondi slovesnega sprejema. Med njimi je tudi novoimenovani minister na cesarskem dvoru, Szögyeny-Marić, katerega hvalisajo listi kot izvrstno delavno moč. — Božični prazniki so tudi na Ogrskem donesli nekako pomirjenje med razburjene duhove gledé cerkveno-političnih vprašanj. Najbrže da ostane vse pri starem; zakon bo sicer ostal veljaven, a izvrševal se ne bo, in tako bo ustrezno na vse strani in ne bo se bati strašila kulturnega boja na Madjarskem. Loža framasonska, — kakor je namreč rekel justični minister, — vé, da ljudstvo na Ogrskem treba še le pripraviti za take korenite izpremembe v javnem življenju. Ako katoliki ne bodo več, kakor splošno do sedaj, držali križem rók, bo dolgo trajalo pripravlanje.

Grof Taaffe in stradajoči izdelovalci bisernic. Dné 28. decembra je grof Taaffe izročil podpornemu odboru za stradajoče izdelovalce bisernic šesttisoč goldinarjev. Te svote ni porabil grof Taaffe iz državnega zaklada, marveč iz fonda, ki

ga smejo ministri porabljati potrebnim v podporo. Vzlasti je ta denar namenjen v podporo družinam stradajočih, na kar se je posebno oziralo pri razdelitvi.

Deželni zbor dolenje-avstrijski se je zopet sošel dné 29. decembra. Med drugim so liberalni poslanci v zvezde kovali dr. Kocha in njegovo zdravilo proti plučnim boleznim. Dr. Scheicher pa je omenjal, da [treba vso stvar hladnokrvno presojati in počakati, kake vspehe da bo pokazalo novo zdravilo, kajti do zdaj o njih še ni nič posebnega znanega. — Dovolil je tudi deželni zbor 5000 glđ. podpore v zatiranje gozde razjedajočega žužka; tudi pri tej priliki je poudarjal dr. Scheicher, da se premalo strogo izvršuje zakon za varstvo ptičev, naj boljših uničevalcev škodljivih mrčesov.

Mladočeški prorok v Pilznu. Staročehi imajo v Pilznu še vedno mnogo somišljenikov; da bi zmanjšal njih število, prišel je sam mladočeški prorok dr. Edvard Grégr v Pilzen ter ondi govoril svoj „ceterum censeo“ o dunajskih razgovorih gledé češko nemške sprave. Navzočih je bilo pri shodu kakih 2000 poslušalcev, večinoma mladih ljudi, nevolilcev. — Na svetu je pač vse mogoče: Mož, ki je nedavno češko državno pravo prodajal za pipo tobaka, hodi sedaj okrog po svoji domači deželi kakor apostol istega državnega prava, ker se mu zdí kot najboljša agitacijsko sredstvo za svoje strankarske namene. — „Kakor kaže, tako se laže,“ pravi pregovor, in je resničen.

Troški za ljudsko štetje. Za leto 1890 je porabljenih za priprave pri ljudski štetvi, vzlasti za tiskovine, 30.000 glđ.; za leto 1891 je v državni proračun postavljenih 180.000 glđ. — Tiskovine tudi v slovenskem jeziku tiskane so na Dunaji.

Vnanje države.

Rim. Govori se, da namerava sveti oče privediti prihodnji konzistorij meseca februarija in da bo pri tej priložnosti samo jednega kardinala imenoval. Ako bo res samo jeden kardinal na tem konzistoriji imenovan, bo ta vsekako važna in zanimiva oseba. Nekateri krogi ménijo, da bo dobil to čast jeruzalemski patrijarh msgr. Piavi. — Tudi se je neki sklenilo v Vatikanu, imenovati naslednika lausanne-gefskemu škofu Mermillodu.

Bolgarija. Sobranje je 27. decembra določilo vojaški proračun. Na zahtevanje Stambulovo se je kredit za trdnjave povišal za 500.000 frankov.

Rusija. Nasproti nekaterim listom, ki se pri belem dnevu strašijo, da se iz Odese dan na dan mnogo orožja in streliva po parnikih prevažja v Srbijo in sicer tajno, zagotavlja „Nordische Telegraphen-Agentur“, da je to gola izmišljotina. — Nekateri ruski listi pišejo, da je morilec ruskega generala Seliverstova v Parizu, Padlevski pobegnil v Bolgarijo. To je sicer mogoče, ker se zločinci v vzhodu laglje odtegnejo postavnim rók, kakor v zapadnih deželah, a bržkone je pa tudi gotovo, da zanj bolgarska vlada ne vé. Stambulov je vendar toliko previden, da ne bode dajal zavetja političkim hudodelcem ter si s tem nakopaval sovraštva drugih držav.

Nemčija. Francoski listi pišejo zadnji čas mnogo o namišljenem potovanji nemškega cesarja na Francosko. Če že pojde cesar Viljem v Pariz, vendar gotovo še ne tako kmalu. „Nord. Allg. Ztg.“ pa to poročilo naravnost zavrača kot neosnovano. — „Post“ opozarja Nemčijo na veliko oboroževanje ruske države ter pravi, naj išče prijaznosti z onimi francoskimi državniki, ki niso tako navdu-

šeni za Ruse, kakor mnogi francoski rusofili, a so merodajnejši od teh.

Francija. Iz Nice se poroča 27. t. m.: Včeraj so se sprijeli v La-Tourette-les-Vence žandarji in italijanski delavci, ki gradijo železnično progo iz Grase v Nico. Začeli so delavci, ki so na žandarje lučali kamenje, ti pa so se branili z revolverji ter pri tem jednega delavca usmrtili, drugega pa nevarno ranili.

Argentinitja. Nedavno so poročila iz Buenos-Ayresa naznanjala, da so zopet zasledili zaroto. To je sicer res, vendar ni zarota tako silna in nevarna, kakor se je sprva poročalo. V zaroti so bili kakor po navadi framasonski rogovileži, narod sam je pa popolnoma miren.

Izvirni dopisi.

Iz Šiške, 29. decembra. Stirinajsti občni zbor šišenske čitalnice se je vršil po navadnem vsporodu. Gosp. predsednik je v svojem nagovoru omenil nenadne zgube velespoštovanega odbornika in pevodje g. Fr. Govekarja. V trajen spomin je gosp. Bizjan napisal nekrolog v društveno knjigo. Po odobravanju poročil gg. blagajnika in knjižničarja bila je volitev novega odbora. Izvoljeni so gg.: Fr. Drenik, predsednik; Ivan S u v a, blagajnik; F. Burger star., Fr. Bizjan, Jakob Jesih star., Anton Knez, Ivan Škarjavec in Janko Strukelj.

Knjižnica šteje 1141 zvezkov; leta 1890 je bilo izposojenih 967 knjig. Čitalnica je naročila 11 listov. Vse leto je bila lepa sloga v društvu. Pevska zbor sta marljivo gojila cerkveno in posvetno petje pod vodstvom pokojnega g. Govekarja. Tudi od zunaj vživa društvo naklonjenost, večina čč. članov iz ljubljanskih krogov je ostala zvesta. Tudi knjižnica si je ohranila dobrotnike, ki jo redno obdarujejo. Vsem, ki so kakor-koli koristili čitalnici, je občni zbor izrazil toplo zahvalo.

Iz Cerkljan na Gorenjskem, 29. decembra 1890. Sv. Štefana dan je bil pri nas občni zbor Ciril-Metodove podružnice. Zanimanje za našo podružnico je precej živahno. Volitev se je jednoglasno vršila; prejšnji odborniki so bili zopet voljeni (predsednik g. Vavken, blagajnik g. Hočevnar), mesto g. Kosa, učitelja v Velesovem, ki se je preselil na Homec, je bil tajnikom izvoljen g. Fr. Krek, kapelan v Cerkljah. Gospod predsednik je v kratkih jedrnatih besedah pričujočim razložil pomen te vseslovenske družbe in gospod blagajnik je znal vsem tako na sree govoriti, da je mnogo novih udov pristopilo. Izmed priprostitih ljudij je posestnik Šter s svojim preišljenim govorom jako dober vtis napravil; dokazoval je, da naj narodna zavest na verski podlagi prodira v vse stanove. Zborovanje je bilo v gostilni „pri Hribarju“, večerna veselica s tombolo pa pri gospodu Vavkenu.

Igrala se je trikrat tombola s primernimi dobitki, vdeležile so se je tudi gospodinje boljših kmetov. Svilen robec se je na šaljivi dražbi jako drago prodal, pa družba Ciril-Metodova bo zadovoljna s takim dobičkom. Misel, osnovati si žensko podruž-

Razven drugih mnogobrojnih luteranskih časnikov oglasila sta se tudi „Augsburger Abend-Ztg.“ dné 18. jan. in berlinski „Reichsbote“, dnevnik, katerega pastorji najbolj čitajo, dné 30. januarja. Oba sta hotela z neko frivočno trpkostjo in hladnokrvnostjo vso stvar prezreti in Majunkeja osmešiti; stvarno pa ga nista skoro nič prijela, še manj zavrnila.

Vsi luterani so težko čakali, kaj in kako bodeta odgovorila Majunkeju njih apologeta in najslavnejša preiskovalca Lutrovega življenja, profesorja Kolde in Kawerau. In res, njih nade niso bile nične! Zagledala je beli dan knjiga: „Luthers Selbstmord. Eine Geschichtslüge P. Majunke's, beleuchtet von Dr. Th. Kolde, ord. Prof. d. hist. Theologie in Erlangen. 1890.“ Ubogi profesor! smolo si imel; še naslov se ti je ponesrečil. Vsakega vernega Lutrovega častilca je morala oblititi zona, ko je čital tak naslov; še predrzni Majunke je tituliral svoje delo le z „Luthers Lebensende.“ In res so mnogi luterani precej zamerili navdušenemu zagovorniku.

Kakor se je ponesrečil naslov, tako se je ponesrečila tudi vsa vsebina cele knjige. Ovrigel ni ničesar, še manj pa kaj nasprotnega dokazal; golo sumničenje pa pri nas ne velja kot dokaz. Po navadi teh zgodovinopiscev časih res prav naivno zakriva Lutrove slabosti; tega menda ni več treba, saj nam je véliki reformator predobro znan i kot človek i kot prorok! Preizvrstno nam ga je naslikal

jezuit P. Jurij Evers v obširnem in temeljitem svojem delu: „Martin Luther, Lebens- und Charakterbild. Mainz. 1883—88. 5. zvezkov.“

Kot dokaze je prinesel Kolde nekatera pisma Lutrova iz zadnje njegove dóbe in pisma, katera so pisali njegovi prijatelji takoj po smrti Lutrovi. A tudi tukaj moremo navedene protidokaze uporabljati v dokaze za našo trditev. Iz reformatorjevih pisem se prepričamo, kako silno je bil zbeگان in zmešan zadnje dni, v mislih in dejanjih nestalen, omahljiv. Odkod in zakaj pa tista silna zmeda po njegovi smrti? Pisma, katera so bila pisana prvo jutro po Lutrovi smrti, nasprotujejo si zeló v uri, ob kateri je izdahnul. Zakaj? Zato, ker nihče ni vedel, kedaj si je zadržnil vrat! Čemu tolik strah, da ne bi se raznesla kaka slaba govornica, in še celó molitve v ta smoter? Čemu neki? Ko bi bila smrt naravna, ne bi bilo toliko nepotrebnih skrbi. Kdor ima čisto vest, temu se ni bati. Kdaj se je še slišalo, da so po smrti molili zato, da ne bi ljudje kaj slabega o rajnem govorili? In ako je bil res „svetnik“? Kateri vernik bi se drznil sramotiti učnika? Pri vsem tem se nam mora nehoté vzbujati sumnja, da ni bilo vse tako v redu. In poročilo pravi, da so v istini govorili ljudje v Wittenbergu, da so našli Lutro obešenega. Torej ne more biti ta vest popolno neosnovana!

Profesor Kawerau se je oglašil jako ob kratkem; priobčil je dné 18. februarija 1890 v „Magd.

Ztg.“ članek o Lutrovi smrti, toda učeni mož ni ničesar dokazal, le par fraz je napisal, „ut aliquid dixisse videatur“.

Poročili teh dveh profesorjev so potem premljevali mnogi časniki, a ker že ona dva nista mogla stvarno zavriniti pisatelja, kako bi ga še le ti plitvi časnikarji. Dvorni pridigar dr. Stöcker je celó v državnem zboru omenjal „predrzo“ nastopanje Majunkejevo, a razven jednega se ni nihče oglašil za njim. Windthorst pa je rekel, da se znanstvene razprave, kakoršna je tudi ta, pač smejo priobčevati.

Vsem tem katoliškim in luteranskim kritikom, časnikom in knjižuram je odgovoril Majunke s knjigo: „Die historische Kritik über Luthers Lebensende, von Paul Majunke. Mainz. Fl. Kupperberg. 1890.“ katera je izšla še-le pred nekaterimi tedni. Drugi natis pa neizpremenjen pred nekaterimi dnevi. V njej vse kritike, ki so kaj stvarnega povedale, navede in vse najmanjše stvarne nasprotné dokaze ovrže in podre s tehtnimi in krepkimi protidokazi.

Prepir še ni končan. Smelo moremo trditi, da bo obveljala Majunkejeva trditev, ker mu doslej ni jeden luteranski učenjak ni mogel do živnega. Pri-nese naj mu kak luteran vsaj jeden dokaz, da bode obveljal! Doslej so se protikatoliški zgodovinarji vprašanja o Lutrovi smrti navadno izogibali, le semtertje je bil kdo izmed njih tako odkritosrčen in resnicoljuben, da je vse povedal. Samo jednega

nico, se je za zdaj opustila, moško podružnico hočemo še bolj okrepiti. Bralnega društva pri nas še nimamo, zato je Ciril-Metodova podružnica središče in ognjišče, ob katerem se edino vsi zbiramo in ogrevamo za dobro stvar. V prijateljskem krogu je bilo sklenjeno, da se bo poleg vsakoletne udnine nabiral znesek 100 gld. v ta namen, da se cerkljanska fara vpiše kot pokroviteljica Ciril-Metodove družbe. Upamo, da se bo kmalu pri nas uresničil predlog, stavljen v lanskem obnem zboru tega društva na Bledu. Ta večer smo vnovič med seboj pozdravljali tudi gospoda zdravnika Globočnika starejšega, ki nas je za nekaj časa zapustil, zdaj pa se zopet vrnil v „zelene“ Cerklje.

Iz Zagorja ob Savi, 29. decembra. Minolo nedeljo imeli smo pri nas novo sv. mašo, katero je daroval tukajšnji rojak: ž. g. o. Benigen Snoj iz reda sv. Frančiška. Nenavadna je bila ta slavnost, ker preteklo je skoraj četrto stoletje, ko se je jednaka slovesnost pri nas vršila. Neugoden je sicer zimski čas za take slavnosti, a vključ temu zvršilo se je vse, kar je slovesnost povikšalo. Ljudstva je bilo nenavadno mnogo. Od vseh bližnjih in daljnih krajev privreli so skupaj, tako da je bila naša sicer prostorna cerkev za ta dan pretesna. Ta navdušenost ljudstva pač najbolj spričuje, kako trdnega verskega prepričanja je še vedno slovensko ljudstvo. Slovesnosti so se vdeležili skoraj vsi sosednji gg. duhovniki, med njimi tudi preč. g. kanonik Urbas iz Ljubljane. Ob 1/2 10. uri gđ. Müllerjeva v lepem nagovoru pozdravi v imenu družic g. novomašnika in mu izroči prekrasen šopek. Po slavnostnem govoru, katerega je govoril preč. g. gvardijan Konst. Luser iz Kamnika, bila je slovesna sv. maša, med katero je prav ubrano in izborno pel mešani zbor pod vodstvom g. nadučitelja P. Grossa. Novomašniku želimo vse najboljše!

Iz Lembaha, 27. decembra. (Raznoterosti.) Naš gospod župnik se jako marljivo trudi za lepoto božje hiše. Najprej je dal obnoviti veliki oltar, popraviti zakristijo in župnišče in sedaj tudi stranska oltarja, katera je prvo adventno nedeljo blagoslovil preč. gospod kanonik in dekan Rožane. Napovedani misijon pa se je moral preložiti na prihodnjo pomlad. Dalje pa gospod želi še marsikaj storiti po razmerah prostovoljnih darov. Sad njegovega truda je vnanja in notranja okusna poprava prijazne cerkve v Vuhredu. Podpore si je izprosil pri presvetlem cesarju, nadvojvodah in drugih dobrotnikih. Tam je tudi ustanovil podružnico sv. Cirila in Metoda ter budil med rojaki tudi narodno zavest. Zavedni stanovniki v Ribnici so mu poslali lepo diplomu kot zahvalo, da jim je pomagal osnovati bralno društvo. Se mnogo let! —r.

„Dom in Svet“

leta 1890.

Leto za letom z večjim veseljem napišemo oceno tega leposlovnega lista. Zadovoljni gledamo, kako se živo in krepko razvija in razširja. Lauski letnik

omenjamo. Luteran Schütze piše l. 1780. v „še natisnenih Lutrovih pismih“ doslovno: „Luther ist in Gestalt eines Wechselbalges vom Teufel gezeugt und von einer Bademagd geboren worden; den Teufel hat er zum Lehrmeister gehabt und auf dessen Eingeben hat er alle Ketzereien des Alterthums erneuert. Er ist ein aufrührerischer Rumorgeist und dabei der Völlerei und dem Saufen ergeben gewesen; als ein Meyneidiger hat er sein Gelübde gebrochen, als ein Weichling hat er mit einer entlaufenen Nonne Unzucht getrieben; als ein Idiot hat er allen hohen Schulen und allen Wissenschaften Spott gesprochen und als ein zweiter Judas Ischarioth hat er sich zuletzt selbst erhenket und die höllischen Poltergeister haben über seinem Grabe erschrecklich getobet.“

To je res trda obsodba! In celó od luterana!

Še starejši pisatelj, Christophorus Longolius, piše o njem: „Nostis hominem altero crure claudum, humero strumosum, oculo captum, ac morbo tum comitali, tum eo, qui libidinem eius obscenis pustulis indicet, foede misereque confectum.“

Take in jednake karakteristike slavljene Lutra morajo izpodkopavati vso njegovo slavo in veljavo. Ves ta prepis o Lutrovi smrti pa nas prepričuje o resničnosti pregovora: „Nič ni tako skrito, da bi prej ali slej ne postalo očito!“

ima 276 strani, letošnji že 348 brez platnic, ki niso brez zanimivih sestavkov. Večjega pomena pa, nego število strani, je notranje izboljšanje slovsstvenega blaga.

Preglejmo je na kratko. — Liričnih pesem je prinesel „Dom in Svet“ 16. Najboljša po naši sodbi je: „V katakombah“, po tej: „Šentjanževce“, in: „II. rimska elegija“. Jako lepa je tudi pesem: „Tihi pozdrav“, le da je nekam premalo določena. — Epičnih pesem je 15, med temi dve daljši („Kurent“ in „Krški zmaj“). Najboljša je: „Zadnji knez“, vredna, da jo zna na pamet vsako slovensko dete, da bo videlo in vedelo, koliko škodi nesloga Slovanom. Vzvišen je tudi venec „Sv. brata“.

Pripravljeno je prinesel naš list 8 daljših in 7 krajših podob. Najumetnejše je sicer osnovana zgodovinska povest: „Luka Vrbee“, vendar pa jej nedostaja onega, kar ima Ogrinec: Enaki in različni poti, v izobilju, — budila čutil. „Selska slika“ je pristen domač umotvor boljše vrste. Prelepa slika značajka je povest: „Za idealom“.

Pri povestih se opaža, da so mlade moči delavne, vendar je velik napredek od prvega letnika.

Med spisi je najbogatejši Benkovičev: „Črtice o rokovnjačih“. Jako koristno delo, ker drugače ne pridemo Slovenci do pristne slovenske zgodovine, če pojdimo rečij ne obdelamo natanko. Želimo v prihodnje še več enakih opisov.

Prav pripravno je vrednik sprejel nekoliko „Pisem iz slovanskih krajev“, ker je ta pot jako pripravna seznaniti naše razumništvo z brati Slovani. Radi bi čitali v vsaki številki kaj takega, ako ne bo zopet prostor pretesen.

Življenjepisi so za mladež gotovo najpoudarjivejše berilo, ker nam kreposti živo stavijo pred oči. Živo in gorko je opisan Josip Ogrinec, pa tudi hrvatskega odličnega pesnika Ivana Mažuranića in slavne poljskega pesnika Adama Mickiewicza mora poznati vsak omikan Slovenec.

„Dom in Svet“ pa ne služi le zabavi, ampak tudi pouku, in v tem oziru je prinesel daljšo modroslovno razpravo g. prof. Svetine, doktorja modroslovja. Res potrebne so take razprave, vendar žele bi bilo, da bi se razprava tolikokrat ne trgala v listu, ker take razprave prav zanimajo in prepričajo, če so v neki celoti. Zato bodo naročniki „Dom in Svet“-a prav si izkoristili ta spis, ako ga zdaj v celoti še jedenkrat premislijo.

Jezikoslovje je Slovencev glavna moč, in tej dela tudi naš list čast. Vse morda ne bo obveljalo kot čisto izbrano zrno, vendar je pa vpliv teh spisov že poznati v pisavi. Ali se je na naše „stare“ Trubarja, Dalmatina i. dr. vselej zanašati, ali ne, bodo določili jezikoslovci, vendar menimo, da ni dovolj reči: („αὐτὸς ἔφα“) autos epha.

Poročila slovsstvena morajo biti takemu listu posebna skrb. Reči moramo, da je „Dom in Svet“ storil svojo dolžnost, dasi so se proti koncu leta poročila nepričakovano krčila.

Ta stroka mora biti tako zastopana, da vsak naročnik ima zadostno razsodbo o tem ali onem slovsstvenem delu, da si more kupiti dobrih in zná pravo soditi o slabih.

Čisto nova prikazen v listu so letos slike. Z veseljem jih pozdravljamo. Slike dajo listu posebno živost. Tudi slaba slika bolj pojasni neznanu stvar, nego dober opis. V obče so slike dobre, izvzemši jedno ali dve. Prav lepe so te-le: „Adam Mickiewicz“, „Ivan Mažuranić“, „Palackyjev most“; dalje: „Marijanišče“, „Dolnje lužičanka“, „baron Winkler“ in „Karlolov most“. Prikupljiva slika je tudi: „Izvir rek Ljubljanič“.

Slike so pač draga reč, in hvala bodi vredniku, da se tega ni ustrašil. Pomen slik je jasen, zato moramo pa vrednika in listu podpirati, da pri tem za našo domačo umetelnost tako imenitnem delu ne opešata. Opozarjamo tudi „Katoliško tiskovno društvo“, naj podpira to umetniško stroko.

Že iz tega razvidimo, da je list deloval pridno in vsestransko; ker pa nam je g. vrednik obljubil, da ga bode še razširil v novem letu in gojil vse stroke véde in umetelnosti, bo res „Dom in Svet“ neka zakladnica potrebnih vednostij za vsakega omikanega Slovenca; zato si pa moramo tudi šteti v čast, da smo naročniki takega lista, ob jednem pa se potruditi, da ga spravimo v vsako krščansko omikano slovensko družino.

Priporočamo prav toplo „Dom in Svet“ vsem dobrim, omikanim Slovincem. —e—

Dnevne novice.

(Zamorski duhovnik o. Daniel Sorur Pharim Den.) afrikanski misijonar, pel bode novega leta dan ob 9. uri dopoldne v tukajšnji frančiškanski cerkvi veliko sv. mašo. Med sv. mašo bode darovanje za revni misijon v osrednji Afriki. — Istega dne popoldne ob 1/4 4. uri pa bode imel misijonar o. Ksaver Geyer v uršulinski cerkvi nemški govor, zamorski pater pa litanije, pri katerih bo tudi darovanje.

(Imenovanja.) Začasni okr. glavar g. Gustav del Cott v Logatcu in ministerjalni tajnik gosp. Oskar vitez Kaltenegger pl. Riedhorst sta imenovana okr. glavarjema na Kranjskem, začasni vladni tajnik g. Oton vit. Fräuzl pl. Vestenek je imenovan stalnim tajnikom. Okr. glavar vitez Kaltenegger je prevzel vodstvo okr. glavarstva v Radovljici.

(„Slovensko učiteljsko društvo“) v Ljubljani je večeraj dopoldne v magistratni dvorani imelo svoj občni zbor. Obširno poročilo smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za jutrnji list.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je za praznike ter novo leto doposlala goriška ženska podružnica znatno svoto 140 gld. Zabeležujoč ta domoljubni čin narodnega našega ženstva, — so sebeno pa udov uprav te svoje podružnice, — kličemo širom slovenske zemlje: „Pridite in tudi Vi tako storite!“

(Umrli je) 27. t. m. v Kočevski Reki vpokojeni župnik in zlatomašnik čast. g. Janez Lobe v 81. letu svoje starosti, ter je bil danes dopoldne pokopan. — Porojen leta 1810 v Starem Logu pri Kočevju, posvečen leta 1838, je služboval vedno po Kočevskem, in sicer najprej kot kapelan v Mozeljnu, dalje kot ekspozit v Zdihovem, od leta 1849 kot župnik v Mozeljnu, in od leta 1858 kot župnik v Kočevski Reki. Leta 1886 je vstopil v stalni pokoj, katerega je preživel med svojimi farani. Naj v miru počiva!

(Ogenj) je naznanil danes zjutraj dvojni strel z ljubljanskega grada. Gorelo je na kolodvoru Rudolfove železnice, a k sreči ni posebne škode.

(Božičnica v otroški varovalnici) pri sv. Jakobu v Ljubljani vršila se je večeraj popoldne ob 3. uri prav spodbudno in častno za imenovani občekoristni zavod, v katerem 150 otrok ubožnejših starišev dobiva skrbno zavetje in ob zimskem času večinoma tudi opoldne hrano brezplačno. Po čvrstem, pristrnem ogovoru vodje, veleč. g. duh. svetnika in mestnega župnika J. Rozman-a so mali varovanci, 4- do 6letni dečki in deklice molili, peli, deklamovali in se igrali, s čemur so pokazali, da se z njimi trudijo vrle in vešče otroške vrtarice. Nato je bilo obdarovanih 130 gojencev večinoma z vso opravo z obuvalom vred in so povrh še dobili mogočne štruce belega kruha. Počastili so to ganljivo slovesnost s svojo navzočnostjo preblagorodna gospa baronovka Winkler, gospod župan ljubljanski s svojo blagorodno gospo soprogo, zavodu prva zavetnica blag. g. baronka Wurzbach in drugi gospodje in gospe ljubljanske. Naj ta najstarejša otroška varovalnica v Ljubljani deci ubožnih roditeljev na pomoč še nadalje tako vrlo deluje in si pridobiva več in več prijateljev in podpornikov!

(Konjerejski odsek) c. kr. kmetijske družbe kranjske je imel večeraj popoldne svoj občni zbor, katerega je otvoril podpredsednik g. Fr. Povše z daljšim nagovorom, v katerem je omenjal delovanja odsekovega v minolem letu in potrebe premembe pravil. Nova pravila so bila potrjena, v odsek pa izvoljeni gospodje: Fr. Povše, predsednik; Josip Seunig, podpredsednik; J. Gams, J. Lenarčič, dr. Rudesch, stotnik Hanslik in Gustav Pirc.

(Najden denar.) Na tukajšnjem Marijinem trgu je najdenega nekaj denarja. Kdor ga je zgubil, oglasi naj se v pisarni g. Josipa Pavlina v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

(Brata Zupana) v Kamni Gorici sta te dni dodelala nove orglje za c. kr. učiteljsko pripravnico v Mariboru. To delo je že 32. imenovane tvrde od l. 1880. Minolo leto sta brata Zupana izdelala sedem novih orgelj in izvršila več velikih poprav. Nove orglje sta letos postavila 7. marca v Veprinca pri Opatiji, 26. aprila v Nevljah pri Kamniku, 20. junija na Unci pri Rakeku, 2. avgusta v Repnjah, 26. septembra v Ratečah na Gorenjskem, 30. novembra v Vel. Dolini in ob zaključku leta v mariborskem učiteljsku.

(Občni zbor narodne čitalnice v Škofji Loki) boče v četrtek dne 1. januarja 1891 ob 5. uri popoldne, h kateremu se udje uljudno vabijo. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni nasveti.

(Silvestrovo veselico) priredi narodna čitalnica ljubljanska dne 31. decembra 1890 v društvenih zgornjih prostorih s sodelovanjem vojaške godbe c. kr. domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. — Vspored: 1. Sviranje vojaške godbe c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. 2. Petje. 3. Loterija. 4. Pozdrav o polnoči. — Začetek točno ob 8. uri zvečer.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) vabi na Silvestrov večer, kateri boče v sredo, dne 31. decembra t. l., v restavraciji „Hôtel Europa“. — Vspored: 1. Kral: „Amazonen“, koračnica. 2. Khomp: Overture k ljudskemu igrokazu „Pogumne Gorenjke“. 3. Vilhar: „Slavjanska“, zbor. 4. Ivanovici: „La belle Roumaine“, valček. 5. Deklamacija: gspdč. Gizela Nigrinova. 6. Nedved: „Podoknica“, zbor s tenor-solo: gosp. Meden. 7. Leibold: „Slovenske melodije“, veliki potpourri. 8. a) Nessler: „Trompeter von Säkingen“; b) Verdi: Recitativ in arija iz opere „Ballo in maschera“, pöje g. Meden. 9. Gleisner: „Maiglöckchen“, polka mazurka. 10. Sršenovič: „Jür v Ljubljani“, komičen prizor s kupleti. 11. Abt: „Večerna“, zbor. 12. Paudert: Arija za trobento. 13. Mašek: a) Prihod v gostilno“, b) „Kaj bi mi srce ogrelo“, čveterospava. 14. Ziehrer: „Schneidig“, polka française. 15. Nedved: „Ljubezen in pomlad“, zbor. 16. Titl: Overture k operi „Mammons Zauberpalast“. 17. Kocjančič: „Oblačku“, zbor s tenor- in bariton-solo: gg. Meden in Bajec. 18. Komzak: „Die Lautenschlägerin“, gavotte. 19. Eisenhut: „V naravi“, zbor. 20. „Pozdrav o polnoči“. 21. Wosnorek: „Im Fluge“, polka hitra. — Iz posebne prijaznosti sodelujeta pri tem večeru gspdč. Nigrinova in g. Ivan Meden. Svira sl. c. in kr. vojaška godba domačega pešpolka št. 17. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina neudom po 30 krajcarjev, družinske vstopnice treh oseb po 70 kr. Udje so vstopninae prosti.

Telegrami.

Dunaj, 29. decembra. Ker je imenovan prvi sekijski načelnik v ministerstvu vnanih zadev, Szögyenyi, za kraljevega ogrskega ministra na najvišjem dvoru, izročilo se je začasno vodstvo opravil prvega sekijskega načelnika baronu pl. Pasettiju razven kupčijsko-politiških zadev, katere je prevzel dvorni in ministerski svetnik baron pl. Glanz. Grof Rudolf Welsersheimb je pozvan v ministerstvo, da prevzame začasno vodstvo opravil družega sekijskega načelnika.

Praga, 29. decembra. Češki veleposestniki bodo volili v deželni zbor namestnika knezu Karolu Schwarzenbergu dne 19. januarja.

Peterburg, 29. decembra. „Nov. Vremja“ poroča iz Astrahana, da so se pokazale v transkaspiskem kraju črne osepnice.

Novi Jork, 29. decembra. Oddelek konjice zveznih držav je ujel načelnika in 150 Indijancev.

Požun, 30. decembra. Cesar se je pripeljal k otvorjenju novega mosta čez Donavo ob 9. uri dopoldne; mesto je okrašeno. Na kolodvoru so bili vsi ministri in deputacije iz bližnjih komitatov. Na županov nagovor je odgovoril cesar, da vedno z veseljem obišče Požun, kateremu je odkritosrčno naklonjen in vzbuja važne zgodovinske spomine. Nato je šel navdušeno pozdravljan k novemu mostu.

Umrli so:

27. decembra. Henrik Kump, mestni ubog. 71 let, Karlovska cesta 7, vsled raka.

28. decembra. Marija Stampf, trgovčeva hči, 5 mesecev, Šelenburgove ulice 4, hripa. — Karol Koriari, mizar, 66 let, Poljanska cesta 35, kap.

V bolnišnici:

20. decembra. Marija Bohinc, gostija, 34 let, srčna hiba.

21. decembra. Urša Černe, gostija, 75 let, marasmus.

23. decembra. Franc Kolar, gostač, 77 let, plućnica. — Marija Vehar, kajzarjeva hči, 14 let, meningitis. — Marija Borštnar, gostija, 58 let, vodenica.

26. decembra. Jakob Križnar, gostač, 74 let, emphysema.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrične na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.		744.3	-19.2	sl. sever	jasno	0.00
29. u. pop.		742.1	-9.0	sl. svzh.	oblačno	
9. u. zveč.		743.6	-10.4			
Srednja temperatura -12.9°, za 10.0° pod normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	90	gld.	35	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	90	"	30	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	106	"	95	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	20	"
Akcije avstr.-ogerske banke	987	"	—	"
Kreditne akcije	306	"	75	"
London	113	"	60	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	02 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	40	"
Nemške marke	55	"	85	"

Dijaške ustanove.

(Konec.)

S prvim polletjem šolskega leta 1890/91 so razpisane te-le dijaške ustanove:

18. Prvo mesto **Krištofa Plankeljna** ustanove letnih 31 gld. 30 kr. za gimnazijalce od 12.—18. leta. Pravico do nje imajo otroci kamniških in potem ljubljanskih meščanov.

19. Drugo mesto **Ivana Prešerna** ustanove letnih 139 gld. 92 kr. le za gimnazijalce in bogoslovce. Do te ustanove imajo pravico na Kranjskem rojeni dijaki, o katerih je upsti, da bodo stopili v duhovniški stan, in med temi imajo prednost oni, ki so v sorodstvu z ustanoviteljem. Ustanovo podeljuje knezoškof ljubljanski.

20. **Jožefa Pretnarja** ustanova letnih 36 gld. 29 kr. Pravico do nje imajo sorodniki ustanoviteljevi. Ustanovo podeljuje posestnik Lenartičevega zmljišča v Gorjah s tamošnjim župnikom vred.

21. **Antona Raaba** ustanova letnih 205 gld. Pravico do nje imajo le sorodniki ustanoviteljevi ali njegove soproge, dokler ne vstopijo v kak red ali duhovski stan. Ustanovo podeljuje mestni magistrat ljubljanski.

22. Drugo mesto **Matevža Ravnikarja** ustanove letnih 101 gld. 38 kr. Pravico do nje imajo sorodniki, dijaki z Vač, dijaki iz vaške fare, sinovi bivših podložnikov kanonikata grofa Lamberga in dijaki s Kranjskega sploh. Ustanovo podeljuje knezoškofjski konzistorij v Ljubljani.

23. **Maksa Heinricha pl. Scarlighi** ustanova letnih 52 gld. Pravico do nje imajo revni, plemeniti mladeniči na ljubljanski gimnaziji in plemenite revne učence, ki so v sorodstvu z ustanoviteljem. Ustanovo podeljuje kranjski deželni odbor.

24. Drugo, četrto in peto mesto **Jakoba pl. Schellenburga** ustanova za gimnazije in višje šole letnih 49 gld. 94 kr. Pravico do nje imajo sorodniki.

25. Prvo in drugo mesto **Matevža Schigurja** ustanova letnih 45 gld. Pravico do ustanove imajo: sorodniki, dijaki iz Št. Vida pri Vipavi in iz vipavskega okraja. Podeljuje jo župnik v Št. Vidu pri Vipavi.

26. Drugo mesto **Jožefa Schlakerja** ustanova letnih 97 gld. 70 kr. Pravico do nje imajo: sorodniki, v Kamniku rojeni dijaki in sploh pridni dijaki.

27. **Jurija Schmeida** ustanova letnih 20 gld za realke in gimnazije. Pravico do nje imajo sorodniki in sploh pridni dijaki. Podeljuje jo mestni zastop ljubljanski.

28. **Andreja Sohubija** ustanova letnih 30 gld. Pravico do nje imajo le sorodniki.

29. Prvo in drugo mesto **Krištofa Skofca** ustanove letni 56 gld. 36 kr. Po dovršeni gimnaziji jo je mogoče le v semenišči uživati. Pravico do nje imajo revni dijaki sploh. Podeljuje jo knezoškof ljubljanski.

30. Tretje mesto **Matije Sluge** ustanove letnih 62 gld. 14 kr. za gimnazije in višje šole. Pravico do nje imajo sorodniki in sploh dijaki s Kranjskega. Podelujeta jo Ivan Schifferer z Srednjih Bitenj in Anton Dolinar od sv. Duha.

Vsem čast. znancem in prijateljem voščil

veselo in srečno novo leto

(2-1) rodbina Karol Pollak-ova.

Spretnega orglarskega

ali pa tudi

mizarskega pomočnika,

ki je pri orglarstvu že dlje časa delal, **takoj sprejme**

(3-2)

Franc Goršič,
orglarski mojster v Ljubljani.

Adolf Vogel,
zavod za cerkvena dela Inomost, Trolsko

se priporoča za naročila

kornih klopj, spovednic, klečalnikov, altarjev in prižnic,
v gotičkem, romanskem in bicantinskem slogu.

Sohe svetnikov

lesene, fino oljnatobarvene in pozlačene v vsaki velikosti.

Izboknjene (relief-) podobe

kot n. pr. 14 podob križevega pota.

CHRISTUS CORPUS

s križem ali brez križa, fino oljnatobarvan za cerkev in dom, kakor tudi za misijonske in poljske križe.

Božično-jaslične predstave.

Cvetlice od lesa

pristno posrebrene in pozlačene, za cerkvene altarje zaradi lepe oblike in trajnosti posebno priporočljive.

Oljnate slike na platnu v vsaki velikosti,

kot n. pr. za altarje, bratovščine, zastave, bandera itd.

Postaje križevega pota

na platnu oljnato barvane, z okvirjem ali brez okvirja.

Sveti grobovi.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje franco in zastoj.

Z veseljem potrjujem, da so sohe, katere sem pri Vas naročil, gledé umetniške izvršitve zadovoljile takó mene kakor tudi dotično župnijo, istotako tudi hvaležno priznavam, da ste točno in v pravem času izvršili naročilo.

(8-3)

Na Dunaji, januarja 1885.

Spøštovanjem

Edard baron Stillfried.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.